

Bruselj, 11. maj 2026
(OR. en)

9128/26

Medinstitucionalna zadeva:
2025/0412 (NLE)

ENV 488
CLIMA 256
SOC 250
ENER 241
ECOFIN 605
COMPET 557
RECH 215
EDUC 154
CULT 69

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Priporočilo Sveta o novem evropskem Bauhausu

V prilogi vam pošiljamo priporočilo Sveta o novem evropskem Bauhausu, ki ga je Svet sprejel na 4171. seji 11. maja 2026.

PRIPOROČILO SVETA

o novem evropskem Bauhausu

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 292 in 192 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj novega evropskega Bauhausu je prehod na čisto energijo in izvajanje dogovora o čisti industriji z oprijemljivimi projekti, ki podpirajo preobrazbo sosesk in izboljšujejo vsakdanje življenje z rešitvami, ki združujejo trajnostnost in cenovno dostopnost z dobro zasnovano, visokokakovostno arhitekturo, vključevalnostjo in dostopnostjo ter krepijo inovacije v industrijskih ekosistemih za povečanje konkurenčnosti, pri tem pa spoštujejo in spodbujajo raznolikost evropskih krajev ter evropsko kulturno dediščino in kulturno raznolikost. Pobuda s spodbujanjem procesov soustvarjanja z lokalnimi skupnostmi, deležniki in podjetji promovira rešitve, ki so prilagojene družbenim in okoljskim potrebam in jih podpira široka baza državljanov in državljanek, poleg tega pa jih je mogoče ponoviti in razširiti v podobnih razmerah po vsej EU.

- (2) Evropska komisija je leta 2021 sprejela sporočilo¹, v katerem je predstavila koncept in cilje novega evropskega Bauhauusa, ki ga usmerjajo tri neločljive vrednote (trajnostnost, vključevanje in estetika) ter tri načela (delovanje na več ravneh, participativni pristop in naddisciplinarnost).
- (3) Evropski parlament² in države članice EU³ podpirajo novi evropski Bauhaus, pozitivno mnenje o pobudi pa sta dala tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor⁴ in Evropski odbor regij⁵.
- (4) V petih letih je novi evropski Bauhaus ustvaril močno skupnost, ki temelji na članstvu⁶ in vključuje skoraj 2 000 lokalnih in mednarodnih organizacij, med katerimi so neprofitne organizacije in kulturni subjekti ter javni organi in podjetja. Podprl je že več kot 700 projektov. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je bilo novemu evropskemu Bauhausu namenjenih 1,4 milijarde EUR. Večina sredstev izvira iz kohezijske politike (več kot 840 milijonov EUR) in programa Obzorje Evropa (več kot 530 milijonov EUR). Drugi programi EU (LIFE, program Enotni trg, program Digitalna Evropa in COSME) prispevajo približno 26 milijonov EUR.

---

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi evropski Bauhaus, [COM\(2021\) 573](#).

² Glej resolucijo Evropskega parlamenta z dne 14. septembra 2022 o novem evropskem Bauhausu, [2021/2255\(INI\)](#). Evropski parlament je pobudo dodatno podprl s pripravljanim ukrepom („platforma za upravljanje znanja za novi evropski Bauhaus“) in pilotnim projektom („spodbujanje lokalnih in regionalnih projektov novega evropskega Bauhauusa“).

³ Glej Sklepe Sveta o kulturi, visokokakovostni arhitekturi in grajenem okolju kot ključnih elementih pobude Novi evropski Bauhaus, [14534/21](#).

⁴ Glej <https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

⁵ Glej <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

⁶ Glej [Community is the core of New European Bauhaus - New European Bauhaus](#) (Skupnost je jedro novega evropskega Bauhauusa – Novi evropski Bauhaus).

- (5) V političnih usmeritvah Evropske komisije za obdobje 2024–2029⁷ je novi evropski Bauhaus del splošnega cilja Komisije „Podpora ljudem ter krepitev naših družb in socialnega modela“, katerega namen je združiti trajnostnost z vključevalnostjo in cenovno dostopnostjo ter ustvarjalnost z inovacijami. Širitev skupnosti novega evropskega Bauhauusa bi nas približala k uresničitvi tega cilja in ustreznim deležnikom omogočila, da lahko učinkovito pripomorejo k temu.
- (6) Vrednote in načela novega evropskega Bauhauusa lahko Evropi pomagajo na poti k bolj konkurenčni, krožni in trajnostni prihodnosti. Z vključevanjem vrednot novega evropskega Bauhauusa v obstoječe nacionalne, regionalne, lokalne in urbane strategije, osredotočene na grajeno okolje, lahko države članice prehod na čisto energijo in digitalni prehod pretvorijo v oprijemljive priložnosti za državljane in državljanke ter podjetja po vsej Evropi. Novi evropski Bauhaus lahko s spodbujanjem raziskav in inovacij, industrijske odličnosti, spretnosti, kulture in ustvarjalnosti pomaga ustvariti odporne vrednostne verige in visokokakovostna delovna mesta po vsej Evropi, Evropa pa bo tako s preходом na čisto energijo postala konkurenčnejša v svetovnem merilu ter utrdila trajnostni razvoj in strateško avtonomijo, hkrati pa ohranila odprto gospodarstvo. Vendar se to povezovanje in vključevanje v Uniji trenutno izvaja neenakomerno, kar vodi do neenakih priložnosti za deležnike in organe, zlasti na lokalni ravni. Države članice lahko gradijo na obstoječih dobrih praksah upravljanja na več ravneh in medsektorskega upravljanja. Vključevanje vrednot in načel novega evropskega Bauhauusa v zadevne politike, tudi prek nacionalnih arhitekturnih politik in digitalnih orodij za prostorsko načrtovanje, ter v instrumente financiranja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni lahko podpre preobrazbeno prenavo sosesk in okrepi njihovo družbeno strukturo ter spodbuja te vrednote in načela za grajeno okolje in ustrezne sektorje.

---

⁷ Glej [Prednostne naloge 2024–2029 – Evropska komisija](#).

- (7) Države članice imajo na voljo vrsto orodij, s katerimi lahko v svoje načrte politike za prenovu in gradnjo stavb, teritorialni razvoj, podnebne spremembe, pa tudi nacionalne arhitekturne politike ter druge načrte in strategije na nacionalni ravni in ravni EU⁸ v skladu z nacionalnimi pristojnostmi in strukturami upravljanja za trajnostni razvoj vključujejo vrednote in načela novega evropskega Bauhauasa, s katerimi se spodbuja trajnostno, cenovno dostopno, vključujoče, dostopno, z vidika estetike pomembno, visokokakovostno in podnebju prilagojeno grajeno okolje. S temi orodji bi lahko v okviru celostnega pristopa, ki preprečuje ustvarjanje vzporednih struktur, podprli vključevanje in povezovanje ciljev novega evropskega Bauhauasa ter spodbudili sinergije med različnimi cilji, kot so energijska učinkovitost in razogljíčenje, shranjevanje ogljika, odpornost proti podnebnim spremembam, zelena mestna infrastruktura, krožno gospodarstvo, trajnostna mobilnost, odpornost v zvezi z vodo, cenovna dostopnost, trajnostnost in dostopnost, zlasti v okviru prenove sosesk ter prebujanja lokalnih in mestnih središč ob upoštevanju kulturne dediščine.
- (8) Z vrednotami in načeli novega evropskega Bauhauasa je vsekakor mogoče spodbuditi bolj krožno in učinkovito rabo virov v grajenem okolju. Pri tem pa je treba poleg izboljšanja učinkovitosti izboljšati tudi strategije prostorskega načrtovanja, ki so usmerjene v zadostnost. Za gradnjo, uporabo in prenovu stavb so potrebne znatne količine energije in mineralnih virov, ki predstavljajo 42 % skupne porabe energije, 35 % emisij toplogrednih plinov, 50 % vseh pridobljenih surovin in 35 % vseh nastalih odpadkov v EU⁹. Te dejavnosti prispevajo tudi k porabi vode ter povečujejo onesnaževanje zraka, vode in tal, obremenitev s hrupom, spremembo in degradacijo rabe zemljišč, dezertifikacijo, pozidavo tal, izgubo biotske raznovrstnosti in širjenje mestnih območij, kar je treba čim bolj omejiti.

---

⁸ Kot so evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja, nacionalni načrti prenove stavb, območni načrti za pravični prehod, socialni načrti za podnebje, lokalni načrti ogrevanja in hlajenja, načrti za krožno gospodarstvo in pobude, kot so pogodbe o podnebno nevtralnih mestih, akcijski načrti za trajnostno energijo in podnebne spremembe, urbana agenda EU in agenda EU za mesta.

⁹ Glej poročilo Evropske agencije za okolje [Addressing the environmental and climate footprint of buildings](#) (Obravnavanje okoljskega in podnebnega odtisa stavb), 2024.

- (9) Da bi EU dosegla cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, je sprejela več pravnih aktov za zmanjšanje okoljskega in podnebne odtisa stavb v celotnem življenjskem ciklu. Te akte dopolnjujejo različne nezakonodajne politične pobude, ki segajo od metodologij in orodij za izračun do industrijskih poti, načrtov, strategij in financiranja, vključno s pobudo Podpora pristopom življenjskega cikla za razogljičenje evropskih stavb, ki jo je Komisija objavila marca 2026,¹⁰ skupnim okvirom glavnih kazalnikov trajnosti za pisarniške in stanovanjske stavbe¹¹ ter pravili o uskladitvi proračunske porabe EU z merilom, „da se ne škoduje bistveno¹²“. Z navedenimi pobudami in strategijo EU za biogospodarstvo¹³ se lažje premagujejo ovire za vstop na trg in podpira oblikovanje vodilnih trgov za nizkoogljične, krožne in čiste gradbene materiale na biološki osnovi ter čiste tehnologije, kar podpira trajnostne poslovne modele, trajnostne in odporne industrijske ekosisteme ter ustvarjanje delovnih mest in vrednosti v EU.
- (10) Projekti novega evropskega Bauhauusa krepijo konkurenčno in inovativno prednost gradbene, vodne in trajnostne biogospodarske industrije z ustvarjanjem znanja, izdelavo prototipov in nadgradnjo tehnologij za razogljičeno, krožno in sonaravno pozitivno zasnovano, vključno s tradicionalnim znanjem o soobstoju z naravo, optimizacijo gradbenih metod, upoštevanjem standardov ter zniževanjem stroškov za ustvarjanje trgov za inovativne ter nestrupene, okolju prijazne, trajnostne in trajne materiale, s čimer podpirajo z viri gospodarno, stroškovno učinkovito in inovativno rast ter zagotavljajo trajnostno rabo omejenih naravnih virov.

---

¹⁰ [Delovni dokument služb Komisije – Supporting life-cycle approaches to decarbonise European buildings \(Podpora pristopom na podlagi življenjskega cikla za razogljičenje evropskih stavb\) \(SWD\(2026\) 93 final\)](#).

¹¹ Glej [Level\(s\)](#).

¹² Glej [DNSH technical guidance to the SCF - European Commission](#) (Tehnične smernice o načelu, da se ne škoduje bistveno, za Socialni sklad za podnebje – Evropska komisija) in [EU Taxonomy Regulation and its delegated acts](#) (Uredba EU o taksonomiji in njeni delegirani akti), ki vključujejo določbe za zmanjšanje okoljskega odtisa stavb.

¹³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strateški okvir za konkurenčno in trajnostno biogospodarstvo EU ([COM/2025/960](#)).

- (11) Z učinkovitejšo in bolj krožno rabo grajenega okolja, tj. stavb, mestnih in podeželskih krajin, javnih in skupnih prostorov, zelenih površin in infrastrukture, se bo obstoječi stavbni fond lažje prilagodil potrebam ljudi glede prostora, povezljivosti in dostopnosti, tudi prek digitalnih teritorialnih načrtov, ob hkratnem spoštovanju omejitev planeta. Če ima učinkovita raba grajenega prostora s prenovo ali obnovo¹⁴ prednost pred nepotrebnim rušenjem in novogradnjo ter se uvajajo nove socialne prakse, je to velik potencial za zmanjšanje okoljskega in podnebne odtisa stavbnega fonda¹⁵, zagotavljanje visokokakovostnih, cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanj za vse, zaščito biotske raznovrstnosti in obnovo narave, preprečevanje degradacije tal in, če je mogoče, upočasnitev širjenja mestnih območij in pozidave tal, vključno s ponovno uporabo degradiranih območij, spodbujanjem trajnostne mobilnosti, socialne kohezije in sprejemanja, ob hkratnem varstvu in vključevanju kulturne dediščine kot elementa ekonomske in socialne kohezije za življenje in bivanje. Uporaba praznih stavb, zlasti na podeželju, spodbuja ponovno aktivacijo, preprečuje upad prebivalstva in povečuje privlačnost mestnih središč.

---

¹⁴ „Obnova“ vključuje spremembe prostorskega načrta ali funkcije za novo uporabo, ki običajno niso zajete v prenovi, v skladu s [standardi, ki jih je pripravil Evropski odbor za standardizacijo \(CEN\)](#).

¹⁵ Na podlagi študij Komisije: [Conversion of offices into affordable housing](#) (Preoblikovanje pisarn v cenovno dostopna stanovanja), [Sufficiency in the built sector](#) (Zadostnost v gradbenem sektorju) in o učinkovitejši uporabi stavbnega fonda (rezultati sredi leta 2027).

- (12) Lokalne skupnosti nosijo največje breme negativnih vplivov naravnih nesreč ter s podnebjem povezanih nevarnosti in degradacije okolja, kot so vse pogostejši in intenzivnejši vročinski valovi, nabrekanje in krčenje glinenih tal, poplave, požari v naravi ali potresi, kar še poslabšuje interakcija z drugimi dejavniki dezertifikacije in degradacije tal, kot so geomorfologija, izguba biotske raznovrstnosti in degradacija ekosistemov, slaba kakovost zraka, vode in tal ali pozidava tal. V obdobju 2011–2021 se je v Evropi število ljudi, ki živijo na območjih, na katerih je mogoče poplavljanje vodotokov, povečalo za več kot 935 000¹⁶. Zaradi širjenja tako imenovanih vmesnih območjih med naravnim in mestnim okoljem, kjer so naselja zgrajena na območjih, poraslih z naravno vegetacijo z večjim tveganjem požarov, ali v njihovi bližini, so požari v naravi pogostejši in nevarnejši¹⁷. V obdobju 2017–2019 je v državah EGP in Združenem kraljestvu v povprečju 119 000 ljudi na leto živelo na območjih, ki so bila ocenjena kot požgana zaradi požarov v naravi¹⁸. Da bi podprli lokalno odpornost in pripravljenost na krize, bi lahko standarde za prilagajanje stavb¹⁹ ter urbanih in podeželskih območij podnebnim spremembam ter standarde za preprečevanje poplav in požarov v naravi ter pripravljenost nanje, za zelene površine ter za obnovo mestnih ekosistemov vključili v regulativna in finančna orodja ter v povezano usposabljanje in izobraževanje²⁰ na nacionalni, lokalni in regionalni ravni.
- (13) Zeleno-modra infrastruktura je ključna za prilagajanje podnebnim spremembam, biotsko raznovrstnost in javno zdravje. Prerazporeditev in preoblikovanje urbanega javnega prostora v skladu z vrednotami novega evropskega Bauhauusa je mogoče podpreti s celostnimi koncepti mestne preнове in trajnostne mobilnosti v mestih (npr. načrti za trajnostno mobilnost v mestih), ki omogočajo te preobrazbe in hkrati ohranjajo dostopnost delovnih mest, storitev in dobrin. Ulice, trgi, parki in drugi javni prostori so prostor za socialne stike, stike z naravo, dobro počutje in podnebno ukrepanje, ne zgolj tranzitni koridorji. Ta prerazporeditev bi lahko vključevala poti v naravi, ki povezujejo urbana in podeželska območja ter spodbujajo telesno dejavnost in gospodarske priložnosti v regijah, v katerih število prebivalcev upada, kar bi okrepilo socialno kohezijo in regionalno vitalnost.

---

¹⁶ Glej poročilo Evropske agencije za okolje [Europe's Environment](#) (Evropsko okolje), 2025.

¹⁷ Glej [Forest Fires – Sparking FireSmart policies in the EU](#) (Gozdni požari – Oblikovanje pametnih protipožarnih politik v EU)

¹⁸ Glej poročilo Evropske agencije za okolje [Europe's Environment](#) (Evropsko okolje), 2025.

¹⁹ Glej [EU-level technical guidance on adapting buildings to climate change](#) (Tehnične smernice na ravni EU o prilagajanju stavb podnebnim spremembam).

²⁰ Glej [Handbook on urban greening strategies and nature plans](#) (Priročnik o strategijah za ozelenitev mest in načrtih za naravo) (2025).

- (14) Politike EU vključujejo specifične ukrepe in orodja za zaščito prikrajšanih in marginaliziranih skupin, zlasti v zvezi z energetske in mobilnostno revščino, onesnaženostjo zraka, učinkom urbanih toplotnih otokov, dostopom do čiste pitne vode, sanitarne oskrbe ter zelene in modre infrastrukture. Projekti novega evropskega Bauhauasa prispevajo k okoljski in podnebni pravičnosti, hkrati pa krepijo socialno vključenost, javno zdravje, medgeneracijsko pravičnost, enakost spolov in preprečevanje kriminala, vključno z nasiljem na podlagi spola.
- (15) Participacija je temeljno načelo novega evropskega Bauhauasa. Njegovi projekti, financiranje, digitalna orodja in krepitev zmogljivosti so dobri primeri promoviranja, spodbujanja in podpiranja udeležbe ter politik in praks lokalne demokracije, zlasti v zvezi s prostorskim in urbanim načrtovanjem ter preobrazbo sosesk.
- (16) Sodelovanje v procesih urbanega razvoja je pomembna priložnost za skupnosti in tudi za nosilce projektov. Dejanska in dejavna udeležba javnosti pri oblikovanju in upravljanju projektov, tudi tistih skupin, ki jih je prizadela energijska revščina ali so kako drugače prikrajšane ali marginalizirane, gradi zaupanje v demokratične sisteme in njihovo razumevanje, ohranja demokratično odgovornost, krepi družbeno strukturo in povečuje učinkovitost ukrepov. S takim sodelovanjem prek javnih zborovanj in delavnic sooblikovanja in soustvarjanja se projekti zasidrajo v lokalno okolje, kar preprečuje zgolj navidezno vključevanje ter promovira odporno in vključujočo družbo. Za nosilce projektov lahko taka podpora skupnosti in deležnikov vodi do hitrejših postopkov izdaje dovoljenj, bolj nemotenega izvajanja projektov ter nazadnje do sprejemanja s strani skupnosti in manjših tveganj.

- (17) Z uporabo digitalnih orodij, kot so nabor orodij EU za lokalne digitalne dvojčke, nacionalne digitalne platforme za prostorsko načrtovanje, nastajajoče tehnologije, kot so napredni modeli umetne inteligence za prostorsko načrtovanje in obnovo, vključno z velikimi jezikovnimi modeli, prilagojenimi posameznim jezikom EU, napredne inženirske rešitve, digitalni dnevnik stavb in digitalne presoje pred rušenjem, bo sodelovanje javnosti pri odločanju in razvoju politik preglednejše in učinkovitejše, poleg tega pa bo lahko njen odziv hitrejši. Krepitev operativnih zmogljivosti organov z obstoječimi viri in platformami, kot so priložnosti za vzajemno učenje in tehnična podpora, zagotavlja učinkovito usmerjanje in podporo pri uveljavljanju vrednot in načel novega evropskega Bauhausa, spodbuja rešitve, ki jih vodi skupnost, ter krepi družbeno odpornost.
- (18) Pomanjkanje znanja in spretnosti v gradbenem sektorju, zlasti na področju krožnega in trajnostnega gradbeništva, prenove in obnove, je velika težava za gradbeno industrijo. Komisija je leta 2022 ustanovila akademijo novega evropskega Bauhausa o spretnostih za trajnostno gradbeništvo, da bi prispevala k širšim prizadevanjem za pospešitev izpopolnjevanja in preusposabljanja delavcev v gradbenem ekosistemu ter podprla prehod na čisto energijo. Komisija bo v okviru trenutnega večletnega finančnega okvira razširila akademijo novega evropskega Bauhausa in jo razvila v osrednjo infrastrukturo novega evropskega Bauhausa za valorizacijo znanja, varno eksperimentiranje in inovacije ter razvoj spretnosti. Cilj akademije novega evropskega Bauhausa je olajšati dejavnosti usposabljanja, krepitev zmogljivosti in uporabne inovacije ter tako prispevati k valorizaciji znanja, pridobljenega v okviru instrumenta za novi evropski Bauhaus. Akademija novega evropskega Bauhausa bo razvila naložbeni pospeševalnik novega evropskega Bauhausa, da bi privabila in olajšala dodeljevanje zasebnega in kombiniranega financiranja inovativnim projektom novega evropskega Bauhausa.
- (19) Izjava iz Davosa z naslovom „Za kakovostno kulturo gradnje („Baukultur“) v Evropi“ priznava kulturne vidike ohranjanja, načrtovanja in gradnje ter uveljavlja visokokakovostno gradbeno kulturo (kulturo arhitekture in oblikovanja) kot politično prednostno nalogo. V sklepih Sveta o kulturi, visokokakovostni arhitekturi in grajenem okolju kot ključnih elementih pobude Novi evropski Bauhaus, sprejetih 29. in 30. novembra 2021, so bile države članice in Komisija pozvane, naj spodbujajo participativni pristop h grajenemu okolju, ki temelji na kulturi in kakovosti, ter naj pri postopkih načrtovanja, zasnove, gradnje, ohranjanja, restavriranja, prenove, obnove in prilagodljive ponovne uporabe uporabljajo visokokakovostne standarde.

- (20) Projekti novega evropskega Bauhauusa kažejo, da vključevanje umetnikov v tehnološka in znanstvena okolja spodbuja sodelovanja, ki spreminjajo paradigme ter vodijo do inovacij in konkretnih rezultatov. V sporočilu Komisije o kulturnem kompasu za Evropo, sprejetem 12. novembra 2025, je izpostavljen pomen spodbujanja skupne kulture arhitekture in oblikovanja ter vlaganja v visokokakovostno življenjsko okolje za vse s pobudami, kot je novi evropski Bauhaus. Čeprav je vloga umetnikov in kulturnih delavcev kot nosilcev sprememb in inovatorjev bistvena za prenos in izvajanje vrednot novega evropskega Bauhauusa na terenu, sta njihova mobilizacija in dostop do financiranja še vedno nezadostna, zlasti za male organizacije, da bi v celoti izkoristili potencial svojih vizij in ustvarjalnih pristopov. Odprava ločnic med kulturnimi in ustvarjalnimi sektorji in industrijami ter med umetnostjo, znanostjo in tehnologijo je izziv, ki se ga je treba lotiti z ustvarjanjem in podpiranjem novih priložnosti za naddisciplinarno sodelovanje.
- (21) Novi evropski Bauhaus se od leta 2025 delno financira z lastnim instrumentom financiranja, ki je bil vzpostavljen s strateškim načrtom programa Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027. Ta instrument za novi evropski Bauhaus je bil zasnovan tako, da bi povečali učinek in preglednost ter poenostavili dostop za prijavitelje. Instrument za novi evropski Bauhaus je strateški okvir, iz katerega se bo izplačevala finančna podpora za uresničevanje ciljev novega evropskega Bauhauusa do leta 2027. V načrtu instrumenta za novi evropski Bauhaus so opisani ukrepi in strateške usmeritve za obdobje 2025–2027²¹. Komponenti za raziskave in inovacije je dodeljen letni proračun v višini približno 120 milijonov EUR iz trenutnega programa Obzorje Evropa. Dopolnilna komponenta za uvajanje, ki je usmerjena v izvajanje in tehnično pomoč, bi morala spodbuditi podobno raven naložb ter je podprta iz drugih programov EU, pa tudi s strani držav članic in zasebnih virov. Države članice že vključujejo vrednote in načela novega evropskega Bauhauusa v svoje programe financiranja na različne načine, ki odražajo njihove edinstvene okoliščine, dediščino in duh skupnosti. Vse države članice so novi evropski Bauhaus vključile v vsaj enega od svojih programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027.

---

²¹ Načrt podrobno opisuje proračun, upravljanje in ključne ukrepe ter zagotavlja smernice, saj določa, kako bo Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami in deležniki novega evropskega Bauhauusa izvajala instrument za novi evropski Bauhaus.

(22) Preobrazbeni projekti morajo pritegniti tudi zasebna sredstva. Da bi lahko podprli razogljičenje in krožno preobrazbo grajenega okolja, zlasti prenavo obstoječega stavbnega fonda, je treba mobilizirati zasebno financiranje in okrepiti okvire za financiranje. Leta 2024 so bile pripravljene naložbene smernice za novi evropski Bauhaus, da bi vlagateljem pomagali uskladiti njihove projekte z vrednotami in načeli novega evropskega Bauhauusa za preoblikovanje grajenega okolja Evrope. Smernice so bile pripravljene v tesnem sodelovanju med Evropsko komisijo in Skupno pomočjo za podporo projektom v evropskih regijah (JASPERS). S podporo pilotnega projekta Evropskega parlamenta²² in na podlagi izkušenj s pobudami, kot so storitve Evropskega sveta za inovacije za pospeševanje podjetništva (tržnica Evropskega sveta za inovacije in platforma za rezultate programa Obzorje), bo Komisija vzpostavila svetovalno vozlišče, in sicer interaktivno platformo za lažje povezovanje med malimi projekti, ki iščejo dostop do financiranja, in vlagatelji v socialno gospodarstvo, človekoljubnimi organizacijami ter drugimi zasebnimi in javnimi vlagatelji, vključno s finančnimi institucijami in institucionalnimi vlagatelji, da bi izboljšali dobičkonosnost projektov in pripravljenost za naložbe. Sodelovanje z multilateralnimi razvojnimi bankami in nacionalnimi spodbujevalnimi bankami ima lahko pomembno vlogo pri spodbujanju zasebnega kapitala in podpori razvoju nabora naložb za projekte novega evropskega Bauhauusa. Taksonomija EU²³ vlagateljem pomaga tudi pri prepoznavanju okoljsko trajnostnih projektov gradnje in prenov.

---

²² „Spodbujanje lokalnih in regionalnih projektov novega evropskega Bauhauusa“.

²³ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13–43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (23) Kompas novega evropskega Bauhausa²⁴ je vodilni okvir za uporabo vrednot in načel novega evropskega Bauhausa v praksi. Za rezultate in učinek novega evropskega Bauhausa je bilo vzpostavljeno vozlišče²⁵, ki zbira, analizira in povzema pridobljene izkušnje ter orodja in znanje, ki jih je ustvaril novi evropski Bauhaus. Razvita je bila tudi metoda samoocenjevanja novega evropskega Bauhausa²⁶ za nosilce projektov in oblikovalce politik, da bi jim olajšali samooceno uspešnosti projekta glede na vrednote novega evropskega Bauhausa. Komisija bo določila tudi ključne kazalnike uspešnosti (KPI), ki bodo enostavni za uporabo in po potrebi povezani z obstoječimi okviri, z njimi pa se bo meril preobrazbeni učinek projektov novega evropskega Bauhausa; razvila bo tudi oznako novega evropskega Bauhausa, da bi spodbujala prepoznavnost projektov novega evropskega Bauhausa, podprla države članice pri spodbujanju projektov in praks novega evropskega Bauhausa ter olajšala njihovo vključevanje na trg z zagotavljanjem standardiziranega okvira in delujočih meril na ravni EU, ki bodo v pomoč pri ocenjevanju projektov novega evropskega Bauhausa na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Z usklajeno uporabo teh orodij s strani držav članic bi se morala zmanjšati razdrobljenost in upravno breme ter spodbuditi doslednost pri izvajanju, s tem pa bi se povečala konkurenčnost na notranjem trgu ter omogočila opredelitev in širjenje nadgradljivih in ponovljivih rešitev po vsej Evropi z navdihovanjem med državami in izmenjavo dobrih praks.

---

²⁴ Glej https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_en?prefLang=sl.

²⁵ Izvaja se v okviru teme „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: vzpostavitev vozlišča za rezultate in učinek novega evropskega Bauhausa“ ter nadaljnjega ukrepa „Vozlišče NEB – faza II: spodbujanje učinka, upravljanje znanja in spremljanje rezultatov“, zadnje navedeno v „glavnem“ programu dela v okviru Obzorja Evropa za obdobje 2026–2027, Priloga 13 – Instrument za novi evropski Bauhaus.

²⁶ Glej https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/neb-self-assessment-method_en?prefLang=sl.

- (24) Evropska komisija je skupaj s skupnostjo novega evropskega Bauhausa razvila podporne strukture, ki spodbujajo udejstvovanje in sodelovanje. Lokalna poglavja novega evropskega Bauhausa so samoorganizirane krajevno zasnovane skupine članov skupnosti novega evropskega Bauhausa, ki prispevajo k izvajanju novega evropskega Bauhausa v lokalnih okoljih. Laboratoriji novega evropskega Bauhausa so skupine za razmislek in ukrepanje, ki jih ustanavljajo člani skupnosti za soustvarjanje, izdelavo prototipov in preizkušanje orodij za rešitve. Vzpostavljajo se novi laboratoriji za obravnavanje prednostnih vprašanj, laboratorij novega evropskega Bauhausa za cenovno dostopna stanovanja pa bo zbiral najboljše prakse o inovativnih metodah, kot so montažna gradnja ali aditivna proizvodnja, učinkovitost grajenega prostora in stanovanjske rešitve za prikrajšane skupine ali inovativne prilagoditve dostopnosti. Evropska komisija bo ustanovila evropsko stanovanjsko zvezo kot vozlišče za sodelovanje, vzajemno učenje in izmenjavo najboljših praks, ki bo združevala vse ravni upravljanja. Ta zveza bo spodbujala sinergije s strokovnjaki novega evropskega Bauhausa in člani skupnosti novega evropskega Bauhausa, vključno z laboratorijem novega evropskega Bauhausa za stanovanja. Sinergije bi lahko našli tudi med laboratoriji novega evropskega Bauhausa ter nacionalnimi pobudami za digitalno prostorsko načrtovanje in arhitekturno kakovost.
- (25) Usklajevanje in upravljanje na več ravneh v okviru novega evropskega Bauhausa se razvijata vzporedno s samo pobudo. Države članice so leta 2021 vzpostavile nacionalne kontaktne točke novega evropskega Bauhausa, da bi podprle izvajanje novega evropskega Bauhausa na nacionalni ravni in usklajevale ustrezna področja. Z vzpostavitvijo instrumenta za novi evropski Bauhaus na podlagi strateškega načrta programa Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027²⁷ so bile vzpostavljene tudi nacionalne kontaktne točke novega evropskega Bauhausa za raziskave in inovacije. Obe mreži sta ključni pri pripravi in izvajanju instrumenta za novi evropski Bauhaus, saj skupaj obravnavata tako njegovo komponento za raziskave in inovacije kot tudi komponento za uvajanje. Vzpostavljena je bila tudi namenska mreža za podporo organom upravljanja pri izvajanju novega evropskega Bauhausa v okviru kohezijske politike²⁸. Treba pa je še dodatno okrepiti usklajevanje in sinergije med različnimi mrežami, da se zagotovita skladnost in večji učinek.

---

²⁷ Glej https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/strategic-plan_en?prefLang=sl.

²⁸ Skupnost Peer2Peer (P2P) novega evropskega Bauhausa omogoča izmenjavo najboljših praks in znanja o novem evropskem Bauhausu med organi upravljanja in drugimi ustreznimi organi: <https://futurium.ec.europa.eu/sl/regio-peer-2-peer-communities/new-european-bauhaus>.

- (26) Novi evropski Bauhaus navdihuje tudi tretje države, obsežnejše mednarodno sodelovanje pa lahko spodbudi izmenjavo znanja in dobrih praks. Komisija in delegacije EU v tretjih državah sodelujejo pri spodbujanju pristopa novega evropskega Bauhauša zunaj EU, zlasti z vzpostavitvijo vozlišč akademije novega evropskega Bauhauša zunaj EU. Konkretno, z novim evropskim Bauhausom se podpira trajnostna in vključujoča obnova Ukrajine. Novi evropski Bauhaus je s programi EU, kot so LIFE, Obzorje Evropa in Interreg, omogočil projekte, kot so krožna prenova stavb panelka v Černigovu, pobude za trajnostno rabo zemljišč v okviru programa Interreg za Podonavje in zelena obnova mest v črnemorskem bazenu. Laboratoriji in nagrade novega evropskega Bauhauša spodbujajo inovacije in soustvarjanje, vključno s šolo prihodnosti za Ukrajino in laboratorijem za javno infrastrukturo. Ukrajinski deležniki in organi kažejo vse večje zanimanje za sprejetje pristopa novega evropskega Bauhauša pri svojih pobudah za obnovo, zato bi bilo treba povečati prizadevanja, da jih podpremo. Dodatna podpora Komisije in držav članic EU bi jim omogočila, da skupaj z lokalnimi skupnostmi pospešijo trajnostno in vključujočo obnovo ter zaščitijo snovno in nesnovno kulturno dediščino.
- (27) Komisija bo spremljala napredek pri uresničevanju novega evropskega Bauhauša predvsem z izmenjavami informacij z nacionalnimi kontaktnimi točkami novega evropskega Bauhauša. Komisija namerava podpreti države članice pri izvajanju novega evropskega Bauhauša na nacionalni ravni ter je podporne ukrepe in prihodnje prednostne naloge napovedala v sporočilu Komisije, sprejetem 16. decembra 2025²⁹. Novi evropski Bauhaus te prednostne naloge pretvarja v oprijemljive izboljšave v vsakdanjem življenju, saj podpira boljšo zasnovo soselek in bolj zdravo okolje ter bolj vključujoče, zelene in podnebju prilagojene javne prostore –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

---

²⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi evropski Bauhaus: od vizije do izvajanja (COM(2025) 1026).

1. VKLJUČEVANJE VREDNOT IN NAČEL NOVEGA EVROPSKEGA BAUHAUSA

- (a) Priporoča se, da države članice na ustreznih ravneh pristojnosti in ob upoštevanju načela subsidiarnosti vključijo vrednote in načela novega evropskega Bauhauusa v ustrezne politike in instrumente financiranja, povezane s soseskami in širšim grajenim okoljem, po potrebi vključno z infrastrukturo. Države članice se spodbujajo, naj na podlagi izkušenj iz uspešnih projektov, pobud in struktur upravljanja sprejmejo strateški pristop k novemu evropskemu Bauhausu na nacionalni, lokalni in regionalni ravni ter pri tem opredelijo ustrezne akterje ali deležnike in mreže, ki bi morali biti vključeni;
- (b) države članice se spodbujajo, naj uporabljajo in popularizirajo podporna orodja, ki jih zagotavlja akademija novega evropskega Bauhauusa, ter oznako novega evropskega Bauhauusa za spodbujanje cenovno dostopne, trajnostne in visokokakovostne preobrazbe grajenega okolja in drugih sektorjev ob spoštovanju nacionalnih pristojnosti in teritorialne raznolikosti, z namenom popularizacije izmenjave metod, praks in inovativnih pristopov po vsej Evropi;
- (c) vse tri vrednote – trajnostnost, vključevalnost in estetiko – bi bilo treba obravnavati celostno.

2. IZBOLJŠANJE TRAJNOSTNOSTI GRAJENEGA OKOLJA

Priporoča se, da države članice:

- (a) spodbujajo čisto, krožno, podnebno nevtrarno, podnebno odporno grajeno okolje, zelo gospodarno z energijo in vodo ter sonaravno pozitivno, ter s tem podpirajo cenovno dostopna in trajnostna stanovanja, tako da:
  - (1) razmislijo o uporabi javnih naročil kot orodju, ki ga je mogoče strateško uporabiti za popularizacijo inovativne, trajnostne, krožne, socialno pravične in kulturno občutljive arhitekture, prenove in stroškovno učinkovite gradnje stavb ter za promocijo participativnih in pravičnih natečajev za urbanistično načrtovanje ter krajinsko in arhitekturno zasnovi;

- (2) pri gradnji in prenovi stavb uporabijo pristop, ki temelji na emisijah ogljika v celotnem življenjskem ciklu, v skladu s smernicami, ki jih zagotovi Komisija, in podpirajo ukrepe³⁰ za učinkovito zmanjšanje emisij ogljika v celotnem življenjskem ciklu iz stavbnega sektorja s harmoniziranim okvirom in metodologijo Unije³¹, pa tudi okoljskega odtisa stavbnega sektorja, ob upoštevanju okoljskih ciljev taksonomije EU;
- (3) v svojih ustreznih nacionalnih, regionalnih in lokalnih strategijah ali načrtih za stavbe dajejo prednost cenovni dostopnosti in trajnostnosti, krožnemu gospodarstvu, kjer je ustrezno tudi prenovi pred rušenjem, modularni in reverzibilni gradnji in energetski učinkovitosti ter kakovosti zraka v zaprtih prostorih ter naravni razsvetljavi in učinkovitosti prezračevanja, dolgoročnemu shranjevanju ogljika, odpornosti proti podnebnim spremembam z manjšimi vplivi na biotsko raznovrstnost in zemljišča v urbanih območjih, ob posebnem poudarku na obravnavanju prikrajšanih gospodinjstev ter po potrebi ob dajanju prednosti kakovosti arhitekture in učinkovitosti na področju vode;
- (4) si prizadevajo, da bodo nove stavbe, pa tudi stavbe, ki so v postopku večje prenove, zasnovane in pripravljene, kjer je to tehnično izvedljivo, za pametno merjenje in upravljanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih ter vode in električne energije, zlasti pri največji porabi in najpomembnejših načinih uporabe, z namenom zagotavljanja interoperabilnosti z energetskimi omrežji, da bi varčevali z vodo in energijo³² ter zagotovili infrastrukturo za trajnostno mobilnost;

---

³⁰ Glej uvodno izjavo 11 za primer takih ukrepov.

³¹ Glej Delegirano uredbo Komisije (EU) 2025/xxxx o spremembi Priloge III k Direktivi (EU) 2024/1275 o okviru Unije za nacionalni izračun potenciala globalnega segrevanja v celotnem življenjskem ciklu. C(2025) 8723 – PE/2025/8966.

³² V skladu s [priporočilom Komisije o vodilnih načelih učinkovite rabe vode na prvem mestu](#).

- (5) pregledajo, s kakšnimi spodbudami bi lahko znatno podprli kakovost zraka v zaprtih prostorih, naravno razsvetljavo in prezračevanje, odpornost v zvezi z vodo ter gospodarno in zmerno porabo vode in energije, vključno s ponovno uporabo deževnice;
  - (6) zagotovijo nadaljnjo krožno rabo virov v celotnem grajenem okolju, ob upoštevanju njegovega materialnega odtisa ter zmanjšanju njegovega vpliva na okoljske in podnebne cilje Unije;
- (b) razvijejo rešitve, da bi se sprostil neizkoriščen potencial konkurenčne, krožne in trajnostne industrije biogospodarstva, spodbujajo sprejemanje in uvajanje na trgu ter nemoteno delovanje notranjega trga za ustvarjanje delovnih mest in rast, zlasti za grajeno okolje in tekstil, kot je določeno v strategiji EU za biogospodarstvo:
- (1) po potrebi preučijo, kako trgi in davki zagotavljajo ustrezne spodbude za trajnostno proizvodnjo in potrošnjo, da bi podprli ustrezen prehod z uporabe materialov na fosilni osnovi na krožne materiale na biološki osnovi in čiste vire, s tem pa podprli krožno gospodarstvo;
  - (2) ocenijo, kako in ali se javna naročila uporabljajo za ustvarjanje tržnih priložnosti za podporo trajnostni arhitekturi in gradnji na biološki osnovi ter čistim tehnologijam in virom v skladu z nenehnimi prizadevanji EU za poenostavitev in racionalizacijo³³;

---

³³ V okviru tekočega pregleda direktiv EU o javnih naročilih je zakonodajni predlog predviden za sredino leta 2026.

- (3) opredelijo in obravnavajo regulativne in druge ovire za vstop na trg za inovativne gradbene metode in materiale, kot so nizkoogljični in trajnostni materiali na biološki osnovi, montažna gradnja zunaj gradbišča in aditivna proizvodnja v gradbeništvu, vključno z energetsko učinkovito opremo, ter obveščajo Evropsko komisijo o razdrobljenosti trga, ki jo povzročajo različna nacionalna pravila in razlage ter nasprotujoča si pravila EU, in sicer prek evropskega foruma regulatorjev in inovatorjev na področju biogospodarstva ter foruma na visoki ravni za gradbeništvu, ob hkratnem zagotavljanju primernosti materialov za predvideno uporabo in pogoje, v katerih se bodo uporabljali, in sicer s skladnostjo z ustreznimi standardi EU³⁴ in nacionalnimi gradbenimi predpisi;
- (c) prednostno razvrstijo in spodbujajo učinkovito rabo grajenega okolja pri prostorskem načrtovanju in razvojnih odločitvah z namenom popularizacije socialnih in cenovno dostopnih stanovanj ter zelene urbane infrastrukture, po možnosti preprečujejo širjenje urbanih območij in prostorsko koncentracijo revščine, da se preprečijo podnebna tveganja, ter promovirajo vključujoče soseske in njihovo oživitev, ob upoštevanju zgodovinskih stavb in kulturne dediščine ter ponovne uporabe degradiranih območij in rešitev za trajnostno javno in zasebno mobilnost, tudi na podeželju, zlasti z:
- (1) evidentiranjem nezasedenih in premalo izkoriščenih stavb in njihove primernosti za ukrepe zmernosti ter dajanjem teh informacij na voljo pristojnim organom in akterjem v gradbenem sektorju ter javnosti; spodbujanjem preoblikovanja nezasedenih stavb v cenovno dostopna, trajnostna in kakovostna stanovanja, in sicer s prenovo, razširitvijo, obnovo, spremembo namembnosti ali prilagajanjem grajenih prostorov spreminjajočim se potrebam gospodinjstev; večjim izkoristkom premalo izkoriščenega stanovanjskega potenciala za trajnostni urbani razvoj v podeželskih soseskah z ukrepi za razvoj njihove cenovne dostopnosti, dosegljivosti in povezljivosti;

---

³⁴ Evrokodi ter harmonizirane tehnične specifikacije in evropski ocenjevalni dokumenti iz uredbe o gradbenih proizvodih.

- (2) racionalizacijo in pospešitvijo postopkov za izdajo dovoljenj za določanje namembnosti zemljišč in gradnjo, kjer je to ustrezno in izvedljivo, zlasti za prenovo, vertikalno razširitev in trajnostno obnovo stavb, ki lahko povečajo ponudbo stanovanj, v ključno z izmenjavo dobrih praks med državami članicami;
  - (3) olajšanjem razvoja dobrih praks in načrtov novega evropskega Bauhauusa, kot so tisti o odpornih stanovanjih, ki jih bo Komisija razvila z digitalnim katalogom, ter tisti o trajnostnem urbanem razvoju;
- (d) spodbujajo vrednote in načela novega evropskega Bauhauusa z zavzemanjem za celostno prostorsko načrtovanje, da bi okrepili pripravljenost sosesk in skupnosti na krize ter njihovo odpornost proti zdravstvenim tveganjem in naravnim nesrečam, ki jih povzročajo podnebne spremembe in degradacija okolja, pa tudi proti geopolitičnim grožnjam, vključno s hibridnimi grožnjami, zlasti s:
- (1) spodbujanjem vključevanja preprečevanja nesreč in kriz kot tudi pripravljenosti nanje in obnove po njih, kot so denimo celostno obvladovanje tveganja požarov v naravi, zlasti na vmesnih območjih med naravo in mesti, nadzor erozije, obvladovanje tveganja poplav in potresov, prilagajanje na ekstremne temperature, trajnostno okrevanje prizadetih območij, v prostorsko načrtovanje in kulturo ter rešitve, ki upoštevajo kulturno dediščino;
  - (2) vključevanjem sonaravnih rešitev in obnove narave, kulture in rešitev, ki upoštevajo kulturno dediščino, ter odpornosti na področju ohranjanja voda, zemljišč in biotske raznovrstnosti;
  - (3) popularizacijo zasnove in infrastrukture, ki vključuje odpornost v zvezi z vodo, vključno s sonaravnimi rešitvami, upravljanjem deževnice ter prilagoditvenimi ukrepi proti sušam in poplavam, da se zaščitijo javno zdravje, ekosistemi in dolgoročna primernost za bivanje, zlasti v ranljivih podeželskih in obalnih območjih;
  - (4) krepitvijo teritorialne odpornosti na geopolitične grožnje, vključno z zagotavljanjem zanesljivosti kritične infrastrukture in kontinuitete bistvenih lokalnih funkcij, ob hkratni promociji celostnega prostorskega načrtovanja;

- (5) spodbujanjem ozaveščenosti o tveganjih in obveščanja o njih ter proaktivnega pristopa k upravljanju za izboljšanje družbene odpornosti;
- (6) spodbujanjem ocenjevanja porazdelitve urbanega zelenega prostora in pokrova drevesnih krošenj v različnih mestih in drugih urbanih naseljih, pri čemer je treba preučiti, kako se bodo s prihodnjim načrtovanim razvojem v stavbe in infrastrukturo v različnih krajih in regijah dejavno vključevali urbani zeleni prostor in sonaravni pozitivni ukrepi, s čimer bi prispevali k prilagajanju podnebnim spremembam in njihovi blažitvi, biotski raznovrstnosti in bolj zdravim okoljem;
- (7) posvetovanjem z ustreznimi deležniki, vključno z zavarovatelji, z namenom pregleda praks, ki temeljijo na načelu „zgraditi nazaj enako“, da bi upoštevali spreminjajoče se podnebne in okoljske razmere ter hkrati ohranjali lokalno identiteto in dediščino;
- (8) preučitvijo ukrepov v finančnih instrumentih za pomoč pri blažitvi negativnih vplivov na zdravje, ki jih povzročajo podnebne spremembe in degradacija okolja, vključno z izpostavljenostjo vročini, onesnaženostjo zraka in tal ter zvočno in svetlobno onesnaženostjo, pa tudi pomanjkanjem dostopa do zelenih površin, s posebnim poudarkom na nesorazmerni izpostavljenosti občutljivih in prikrajšanih skupin prebivalstva;
- (9) spodbujanjem razvoja medsebojno povezanih poti v naravi med kraji na podeželskih območjih za popularizacijo telesne dejavnosti, ustvarjanje priložnosti za rekreacijo in obravnavanje odseljevanja z ustvarjanjem tokov prihodkov iz turizma in lokalnih dogodkov, s čimer se podpira vključujoč in trajnosten teritorialni razvoj;

- (e) spodbujanjem uporabe digitalnih rešitev za krožnost in energetska učinkovitost za konkurenčen prehod na čisto energijo, zlasti s:
- (1) popularizacijo uporabe orodij, kot so digitalni potni list izdelka, energijske izkaznice, digitalna gradbena dovoljenja, digitalni dnevnik stavb, digitalne presoje pred rušenjem in druge digitalne rešitve za sledenje življenjskemu ciklu ogljika in materialom ter širjenje skupne digitalne infrastrukture in orodij, ki podpirajo sprejemanje odločitev na podlagi podatkov v okviru pametnega urbanističnega načrtovanja, upravljanja z energijo, mobilnostjo in vodo, v sinergiji s programom politike Digitalno desetletje;
  - (2) promocijo načel digitalne zasnove, ki vključujejo dostopnost, interoperabilnost, informacijske in komunikacijske tehnologije z učinkovito porabo energije, materialov in vode pri urbanističnem načrtovanju, ter podpiranjem poenostavitve z naborom digitalnih orodij z izdajo dovoljenj na podlagi modela, strojno berljivostjo pravil in enkratnim poročanjem, ob spoštovanju nacionalnih pristojnosti na področju prostorskega in urbanističnega načrtovanja.

3. KREPITEV SODELOVANJA, LOKALNE DEMOKRACIJE IN ORODIJ ZA DIGITALNO SOOBLIKOVANJE PRI TRAJNOSTNEM RAZVOJU MEST IN SOSESK

Priporoča se, da države članice:

- (a) gradijo na vozlišču za rezultate in učinek novega evropskega Bauhauasa³⁵, da se rezultati projektov novega evropskega Bauhauasa postopoma vključujejo v vidike uporabnikov pri prostorskem načrtovanju in/ali preoblikovanju javnih in skupnih prostorov, vključno s trajnostno mobilnostjo, ter podpirajo in popularizirajo skupnosti, ki so ozaveščene glede energije ter materialov in vode, pobude za prenavo, ki jih vodijo državljani, in pobude za souporabo čiste energije, ki jih vodijo državljani, s čimer se krepi vloga lokalnih akterjev in spodbujajo vključujoče rešitve, ki jih vodi skupnost, skupaj z dostojnimi pogoji za preprečevanje negativnih vidikov gentrifikacije;

---

³⁵ Izvaja se v okviru teme „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: vzpostavitev vozlišča za rezultate in učinek novega evropskega Bauhauasa“ ter nadaljnjega ukrepa „Vozlišče NEB – faza II: spodbujanje učinka, upravljanje znanja in spremljanje rezultatov“, zadnje navedeno v „glavnem“ programu dela v okviru Obzorja Evropa za obdobje 2026–2027, Priloga 13 – Instrument za novi evropski Bauhaus.

- (b) spodbujajo projekte in prakse politike novega evropskega Bauhauusa za krepitev lokalne demokracije, vključevanja in sodelovanja pri urbanističnem načrtovanju in razvoju sosesk s podpiranjem inovativnih in soustvarjalnih pristopov k sodelovanju skupnosti na ravni sosesk, s čimer prispevajo k izvajanju ščita za demokracijo na terenu;
- (c) spodbujajo mreženje, vključno v okviru lokalnih poglavij novega evropskega Bauhauusa pri lokalnih organih in ustreznih akterjih za krepitev odpornosti sosesk, povečanje ozaveščenosti skupnosti in sooblikovanje rešitev, ki jih vodi skupnost, tudi z uporabo digitalnih orodij in znanstvenih metodologij, kot je analiza na podlagi scenarijev;
- (d) vključijo invalide in starejše osebe ter se posvetujejo z njimi, da bi podprle samostojno življenje in vključevanje v skupnost ter rešitve, ki omogočajo dostopnost že v zasnovi;
- (e) dejavno vključujejo mlade v oblikovanje vključujočih in mladim prijaznih javnih in skupnih prostorov;
- (f) spodbujajo smiselno udeležbo žensk in vključevanje pristopa, ki upošteva vidik spola, v oblikovanje in razvoj javnih prostorov in sosesk s ciljem ustvarjanja vključujočega in varnega okolja;
- (g) spodbujajo družinam prijazen pristop pri zasnovi in razvoju prostorov, da se zagotovijo varnost, dobro počutje in udobje družin ter posledično krepi zavezanost družin k izbiri okoljsko ozaveščenih rešitev;
- (h) okrepijo operativne zmogljivosti pristojnih organov za zagotavljanje učinkovitih smernic in podpore pri spoznavanju vrednot in načel novega evropskega Bauhauusa, uporabi orodij novega evropskega Bauhauusa ter pri usmerjanju glede instrumentov financiranja novega evropskega Bauhauusa. V ta namen izkoristijo obstoječe priložnosti, ki jih ponuja Evropska komisija, kot so:

- (1) nabor orodij EU za lokalne digitalne dvojčke in rešitve lokalnih digitalnih dvojčkov za obnovo;
- (2) Instrument za tehnično podporo³⁶;
- (3) Izmenjave za sodelovanje javnih uprav (PACE)³⁷;
- (4) priložnosti za vzajemno učenje, ki jih ponujajo:
  - kohezijska politika, zlasti v okviru skupnosti REGIO P2P NEB, za izmenjavo dobrih praks in znanja o novem evropskem Bauhausu med organi upravljanja in drugimi ustreznimi organi ter spodbujanje nadaljnjih naložb v novi evropski Bauhaus v okviru programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027;
  - sklop za krepitev zmogljivosti evropske pobude za mesta, ki podpira tako mesta kot organe upravljanja pri vključevanju vrednot in načel novega evropskega Bauhauusa v strategije trajnostnega urbanega razvoja;
  - ukrep Prispevanje k izvajanju instrumenta za novi evropski Bauhaus s podporo nacionalnih kontaktnih točk za raziskave in inovacije v okviru programa Obzorje Evropa za novi evropski Bauhaus in nacionalnih kontaktnih točk novega evropskega Bauhauusa³⁸;
  - Kompetenčni center EU za participativno in posvetovalno demokracijo³⁹ in z njim povezana mreža nacionalnih referenčnih centrov ter skupne platforme in forumi za izmenjavo dobrih praks za učenje in preprečevanje neuspeha.

---

³⁶ Glej [Technical Support Instrument \(TSI\)](#) (Instrument za tehnično podporo).

³⁷ Glej [TSI 2026 - PACE - Public Administration Cooperation Exchange - Reform Support \(Instrument za tehnično podporo 2026 – Izmenjava za sodelovanje javnih uprav – Podpora reformam\)](#).

³⁸ „Glavni“ program dela v okviru Obzorja Evropa za obdobje 2026–2027, Priloga 13 – Instrument za novi evropski Bauhaus.

³⁹ [EU Competence Centre on Participatory and Deliberative Democracy \(Kompetenčni center EU za participativno in posvetovalno demokracijo\)](#).

4. IZKORIŠČANJE PREOBRAZBENE MOČI IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA, UMETNOSTI IN KULTURE ZA PREHOD NA ČISTO ENERGIJO

Priporoča se, da države članice:

- (a) priznajo in podpirajo kulturno udejstvovanje ter prispevek umetnikov, kulturnih delavcev in ustvarjalcev ter eksperimentov, ki temeljijo na kulturi, kot gonilno silo inovacij, lokalnega razvoja in nekonvencionalnega razmišljanja za spodbujanje prehoda na čisto energijo (v skladu z načeli iz dokumentov Sveta o delovnih načrtih EU za kulturo in kulturnim kompasom za Evropo) ter promocijo priložnosti novega evropskega Bauhauusa v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih;
- (b) podprejo predlog Komisije za krepitev evropskih prestolnic kulture na način, ki je v sinergiji z vrednotami in načeli novega evropskega Bauhauusa, kjer je to ustrezno;
- (c) vključijo vrednote iz izjave iz Davosa iz leta 2018 z naslovom Za kakovostno kulturo gradnje („Baukultur“) v Evropi⁴⁰, da bi zajele kulturne vidike ohranjanja, načrtovanja in gradnje v ustrezne nacionalne strategije. Nadaljujejo izvajanje sklepov Sveta iz leta 2021 o kulturi, visokokakovostni arhitekturi in grajenem okolju kot ključnih elementih pobude novega evropskega Bauhauusa z vključevanjem vrednot in načel novega evropskega Bauhauusa v nacionalne politike, ki urejajo arhitekturo in grajeno okolje;
- (d) krepijo in po potrebi obnovijo tradicionalno znanje in spretnosti na področju rokodelstva, zlasti pri vrednotenju in varovanju kulturne dediščine, ter navdihujejo inovacije, ki lahko premostijo pretekle in sedanje tehnologije ter vključijo kulturne in ustvarjalne sektorje;
- (e) popularizirajo pot novega evropskega Bauhauusa v okviru pobude DiscoverEU;
- (f) po potrebi obveščajo o programih usposabljanja in drugih izobraževalnih dejavnostih za ozaveščanje učencev in študentov o vrednotah in načelih novega evropskega Bauhauusa.

---

⁴⁰ Glej <https://davosdeclaration2018.ch/en/>

5. IZBOLJŠANJE ZNANJA, INOVACIJSKIH ZMOGLJIVOSTI IN SPRETNOSTI Z ORODJI IN POBUDAMI AKADEMIJE NOVEGA EVROPSKEGA BAUHAUSA

Države članice se spodbuja, naj:

- (a) po potrebi olajšajo uporabo znanja, inovacijskih orodij ter programov izobraževanja in usposabljanja, razvitih v okviru akademije novega evropskega Bauhauusa, ali drugih instrumentov, ki jih financira EU, kot so zavezništva evropskih univerz, za podporo prehodu na trajnostni gradbeni ekosistem in čiste rešitve ter po potrebi razširijo prisotnost vozlišč akademije novega evropskega Bauhauusa v vseh državah članicah, potem ko ocenijo, kje bi bilo za deležnike to relevantno in kje ne;
- (b) po potrebi spodbujajo raziskovalno in akademsko sodelovanje novega evropskega Bauhauusa ter sodelovanje med študenti na različnih področjih, pomembnih za gradjeno in naravno okolje, pri čemer naj se oprejo na interdisciplinarni pristop ter krepijo družbene in humanistične vede ter neformalno znanje;
- (c) kjer lahko, podpirajo Komisijo pri načrtovanju projektov novega evropskega Bauhauusa, ki se izvajajo prek različnih evropskih, nacionalnih, lokalnih ali regionalnih instrumentov financiranja, vključno s tistimi v okviru deljenega upravljanja, ter pri izmenjavi dobrih praks, pa tudi pri razvoju ključnih kazalnikov uspešnosti za merjenje preobrazbenega učinka projektov novega evropskega Bauhauusa in njihovih koristi za trajnostno rast in blaginjo ter jih, kjer je ustrezno, vključujejo v svoje politike in dejavnosti;
- (d) razmislijo o vključitvi vrednot in načel novega evropskega Bauhauusa v razvoj in izvajanje nacionalnih in regionalnih strategij za odpravo vrzeli v spretnostih ter v obsežna in regionalna partnerstva za spretnosti v okviru pakta za spretnosti, zlasti v obsežno partnerstvo za gradbeništvo;
- (e) po potrebi podpirajo in promovirajo poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki je pomembno za novi evropski Bauhaus, ter programe preusposabljanja in izpopolnjevanja, zlasti tiste, ki so že bili razviti v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo ter programa Erasmus+;
- (f) spodbujajo celostno prostorsko načrtovanje in pripravljenost na krize s krepitvijo zmogljivosti pri vseh pristojnih organih in, kjer je to ustrezno, razmislijo o uporabi modulov usposabljanja za visokošolski izobraževanje in poklicno usposabljanje.

6. NOVI EVROPSKI BAUHAUS IN NJEGOVA SKUPNOST – OZAVEŠČANJE IN UDEJSTVOVANJE

Države članice se spodbuja, naj:

- (a) pri zagotavljanju podpore projektom upoštevajo oznako novega evropskega Bauhauusa, ki jo bo razvila in urejala Evropska komisija;
- (b) podpirajo Komisijo pri njenih prizadevanjih za razširitev in diverzifikacijo skupnosti novega evropskega Bauhauusa ter sodelujejo s člani skupnosti novega evropskega Bauhauusa iz svoje države, da bi razumeli in podprli njihove potrebe in predloge ter po potrebi ustvarili sinergije, tudi z ustreznimi nacionalnimi in regionalnimi dejavnostmi, vključno z ozaveščanjem o pobudi novega evropskega Bauhauusa ter priložnostih, ki jih ponuja akademskim krogom, strokovnjakom, vključno z združenji strokovnjakov, industriji, civilni družbi in javnim organom;
- (c) v sinergiji z nagradami novega evropskega Bauhauusa v EU uvajajo, kjer je mogoče, nacionalne nagrade novega evropskega Bauhauusa ali kategorije novega evropskega Bauhauusa v okviru ustreznih nacionalnih nagrad;
- (d) ozaveščajo in spodbujajo sodelovanje ustreznih deležnikov v državah članicah na bienalnem festivalu novega evropskega Bauhauusa ter promovirajo organizacijo nacionalnih, regionalnih ali lokalnih satelitskih dogodkov v vseh državah članicah.

7. IZBOLJŠANJE DOSTOPA DO FINANCIRANJA IN NALOŽB

Države članice se spodbuja, naj:

- (a) razmislijo o uporabi instrumenta novega evropskega Bauhauusa v njegovi komponenti za raziskave in inovacije ter komponenti za uvajanje, tako da ozaveščajo vse ustrezne deležnike in potencialne upravičence, jim pomagajo pri sodelovanju ter Komisiji posredujejo povratne informacije o tem, kako ga izboljšati. Predvidijo morebitno trajnostno financiranje novega evropskega Bauhauusa in o njem nadalje razpravljajo z vsemi ustreznimi deležniki, vključno s Komisijo;
- (b) izpolnijo zaveze glede izvajanja novega evropskega Bauhauusa v programih kohezijske politike. To bi lahko dosegle z objavo konkretnih razpisov za izvajanje novega evropskega Bauhauusa na ustreznih področjih politike v skladu z nedavnim vmesnim pregledom, vključno s čim večjim povečanjem zasebnih naložb prek finančnega instrumenta za model teritorialnega razvoja novega evropskega Bauhauusa; izkoristijo programe kohezijske politike zlasti za razvoj enega usmerjevalnega projekta novega evropskega Bauhauusa v vsaki državi članici;

- (c) spodbujajo mobilizacijo zasebnih naložb za projekte novega evropskega Bauhausa, po potrebi tudi z uporabo finančnih instrumentov, kot so jamstva, kombinirano financiranje, ugodna posojila in mehanizmi delitve tveganja;
- (d) spodbujajo sodelovanje z multilateralnimi razvojnimi bankami, nacionalnimi spodbujevalnimi bankami in finančnimi institucijami, da bi izboljšali pripravo projektov, pritegnili zasebni kapital in podprli uvajanje rešitev za financiranje prehoda.

8. ZAGOTAVLJANJE UČINKOVITEGA UPRAVLJANJA NOVEGA EVROPSKEGA BAUHAUSA NA VEČ RAVNEH IN OSREDNJE VLOGE NACIONALNIH KONTAKTNIH TOČK NOVEGA EVROPSKEGA BAUHAUSA

Priporoča se, da države članice:

- (a) na podlagi smernic za nacionalne kontaktne točke, ki so bile oblikovane leta 2025, spodbujajo podporno usklajevalno vlogo nacionalnih kontaktnih točk novega evropskega Bauhausa pri upravljanju novega evropskega Bauhausa na nacionalni ravni ter se zavzamejo za njihovo sodelovanje z vsemi ustreznimi ministrstvi in obstoječimi mehanizmi usklajevanja ter podprejo njihovo zmogljivost, tudi v sinergiji s prihodnjo stanovanjsko zvezo EU, da se zagotovi skladnost in vključenost pristopa novega evropskega Bauhausa. Skupaj s Komisijo pojasnijo opredelitev glavnih nalog nacionalnih kontaktnih točk novega evropskega Bauhausa in po potrebi določijo dodatne vloge za posamezne države. Razmislijo o nadaljevanju prakse srečevanja med nacionalnimi kontaktnimi točkami novega evropskega Bauhausa v povezavi z ustreznimi srečanji;
- (b) spodbujajo medsektorsko upravljanje in upravljanje na več ravneh novega evropskega Bauhausa na nacionalni ravni na podlagi obstoječih dobrih praks z usklajevanjem in vključevanjem vrednot in načel novega evropskega Bauhausa v načrtovanje in izvajanje financiranja in političnih pobud, povezanih z novim evropskim Bauhausom. Olajšajo usklajevanje in sodelovanje med nacionalnimi kontaktnimi točkami novega evropskega Bauhausa in drugimi ustreznimi mrežami, zlasti nacionalnimi kontaktnimi točkami novega evropskega Bauhausa za raziskave in inovacije v okviru programa Obzorje Evropa (2021–2027), nacionalnimi kontaktnimi točkami programa LIFE, ustreznimi partnerstvi programa Obzorje Evropa in organi upravljanja za kohezijsko politiko;

- (c) spodbujajo pristop in orodja novega evropskega Bauhauusa v ustreznih mednarodnih izmenjavah, denimo v okviru ustreznih programov, agencij in pobud Združenih narodov ter s tretjimi državami, ter zagotovijo, da novi evropski Bauhaus prispeva k izvajanju ustreznih mednarodnih ciljev in zavez⁴¹. Podpirajo zlasti trajnostno in vključujočo obnovo Ukrajine s pilotnimi in predstavitvenimi projekti, na primer za šole, javne prostore, varstvo naravne in kulturne dediščine ter krožno obnovo, ustvarjanjem in izmenjavo znanja ter utrjevanjem prihodnjega vozlišča akademije novega evropskega Bauhauusa v Ukrajini kot kompetenčnega in podpornega centra za deležnike in lokalne organe za krepitev zmogljivosti in izmenjavo inovativnih ponovljivih rešitev.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik/predsednica*

---

⁴¹ Zlasti cilja trajnostnega razvoja 11 in resolucije UN-HABITAT 2/6 o lokalizaciji ciljev trajnostnega razvoja ter resolucije UNEP 7/2 o spodbujanju trajnostnih rešitev s športom za odporen planet pri trajnostnem in vključujočem urbanističnem načrtovanju.